

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

**VZDELÁVANÍM
PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH
RÓMSKYCH KOMUNÍT**

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Kód ITMS: 26130130051

číslo zmluvy: OPV/24/2011

Metodicko – pedagogické centrum

Národný projekt

**VZDELÁVANÍM PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH RÓMSKYCH KOMUNÍT**

Mgr. Mária Lunterová

RODINA – pracovné listy

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum,
Ševčenkova 11, 850 01
Bratislava

Autor UZ: Mgr. Mária Lunterová

Kontakt na autora UZ: ZŠ Telgárt,
zs.telgart@centrum.sk

Názov: RODINA – Pracovné listy

Rok vytvorenia: 2014

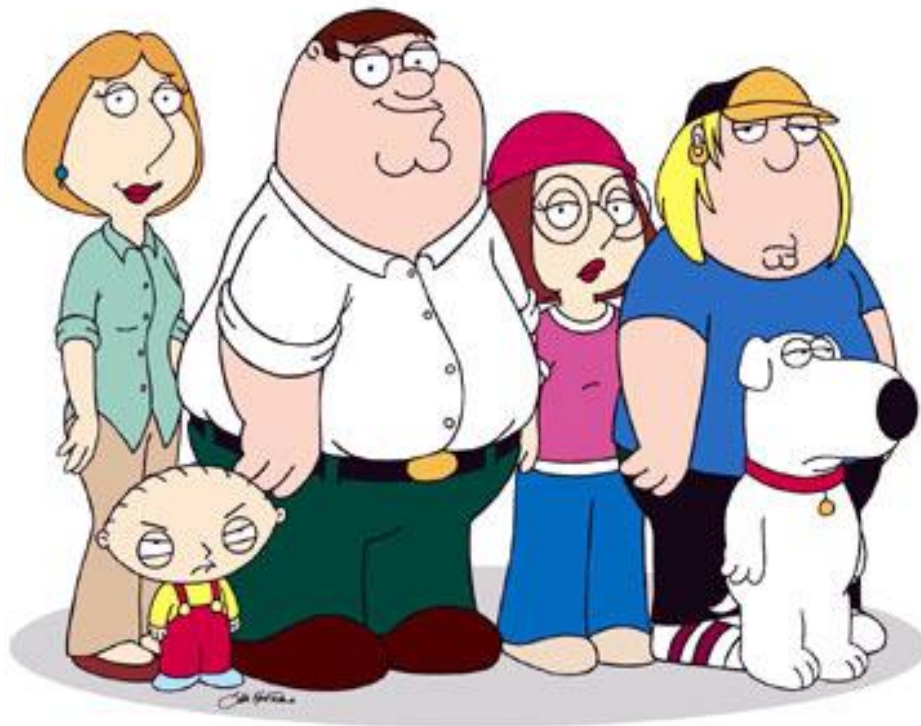
**Oponentský posudok
vypracoval:** Mgr. Marta Klajbanová

ISBN 978-80-565-0664-6

Tento učebný zdroj bol vytvorený z prostriedkov projektu Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunít. Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov Európskej únie.

Text neprešiel štylistickou ani grafickou úpravou.

Rodina tvorí dôležitú súčasť života každého z nás. V prostredí rodiny sa delíme so svojimi radosťami, ale aj bolesťami a sme schopní prekonať životné prekážky. V rodine dozrievajú predstavy mladého človeka o živote a formuje sa základný rebríček hodnôt dôležitý pre celý život. Rodina je školou ľudskosti, v ktorej sa učíme vzájomnej láske a úcte.

Milí žiaci!

Slovo „rodina“ vyvoláva u každého pocit istoty, že niekto je tu pre nás. Vieme, že je tu, keď to budem najviac potrebovať, je tu, keď ma niečo trápi, je tu, keď sa cítim osamelí. Viem, že sa na ňu môžem kedykoľvek spoľahnúť. Veľa ľudí si neuvedomuje, čo pre nich rodina znamená, berú ju ako samozrejmosť.

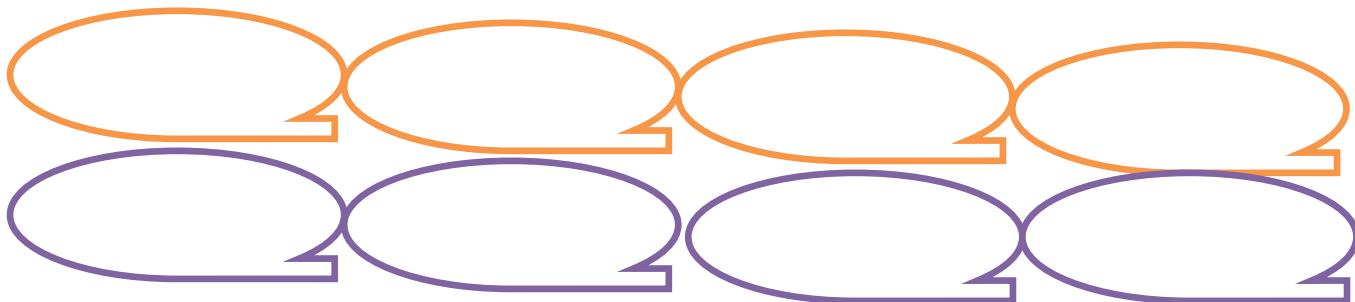
Mať rodinu je niečo krásne, avšak nie každý tú svoju má. Niektorí svoju rodinu stratia pri narodení, iní neskôr. Verím že, pri vypracovaní týchto pracovných listov si každý pripomenie svojich najbližších a si uvedomí, akú cenu má rodina.

Niekoľko darov, ktoré môžeme rozdávať každý deň:

- + Usmievaj sa.
- + Potľapkaj niekoho priateľsky po chrbte.
- + Hovor často „ďakujem“.
- + Hovor „dobré ráno“ , aj keď nie je dobré.
- + Hovor často „prosím“.
- + Vynes smeti, aj keď nie ste na rade.
- + Povzbud' niekoho, kto je smutný.
- + Šír okolo seba radosť.
- + Daruj niekomu kvet zo svojej záhrady.

1. Podčiarkni dar, ktorý najčastejšie rozdávaš ty.

2. *Brainstorming* – napíš štyri slová, ktoré ťa napadnú, keď počuješ slovo **RODINA**.
Nad podstatné mená dopíš prídavne mená.

3. Vymysli *Cinquan* - päťveršovú báseň na tému **RODINA**.

podstatné meno _____

prídavné meno _____

sloveso _____

vyjadri pocit _____

synonymum k 1.riadku _____

4. Napíš členov rodiny do stĺpcikov podľa vlajky, ak nevieš pomôže si slovníkom cudzích slov.

amam			
ceto			
artses			
tarb			
ýrats ceto			
árats amam			

5. Vylúšti tajničku

1.									
2.									
3.									
4.									
5.									
6.									

1.mamina mama, 2. otec a mama, 3. starý otec, 4. mama – zdrobnenina, 5. synov syn,

6. stará mama

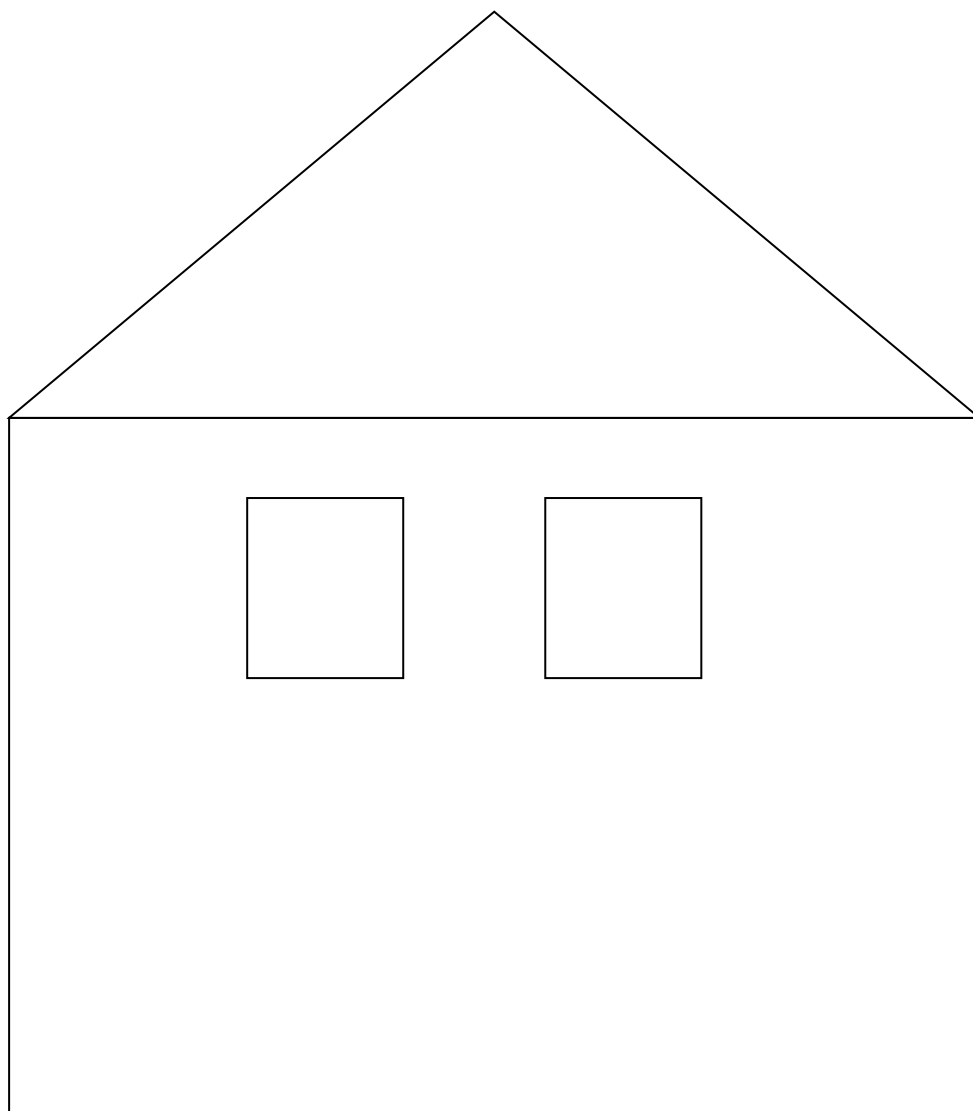
6. Napíš, čo znamená slovné spojenie:

❖ hlava rodiny

❖ hlava štátu

❖ deravá hlava

7. Do domčeka dokreslí, kto patrí do tvojej rodiny.

8. Doplň Cloze test

Mamin otec je môj

.Ja som jeho

Otcov brat je mi

. Mojej mame je

Otec, mama i moji súrodenci tvoríme

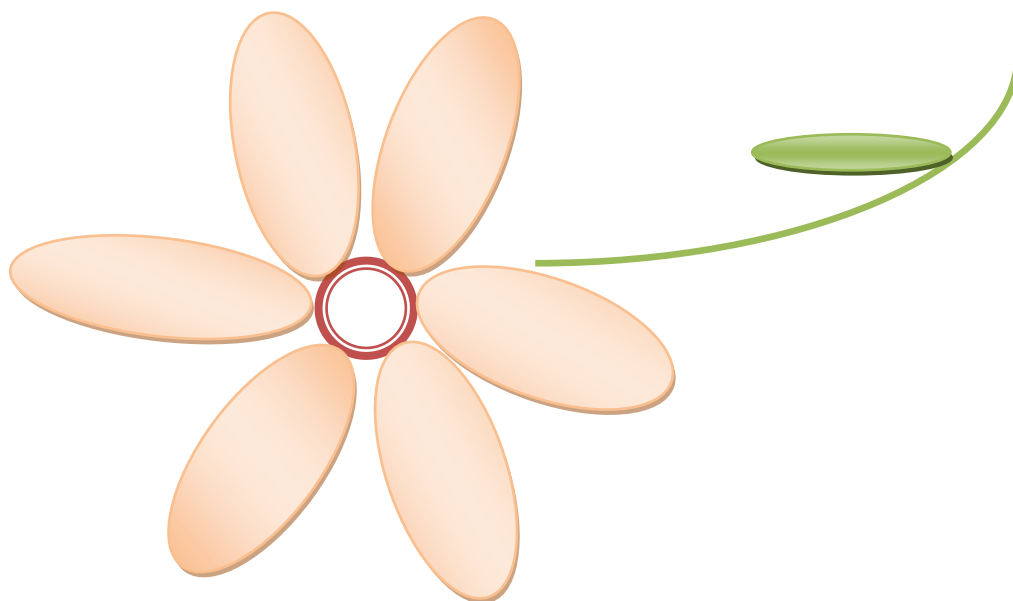

9. Vieš, kedy oslavujeme

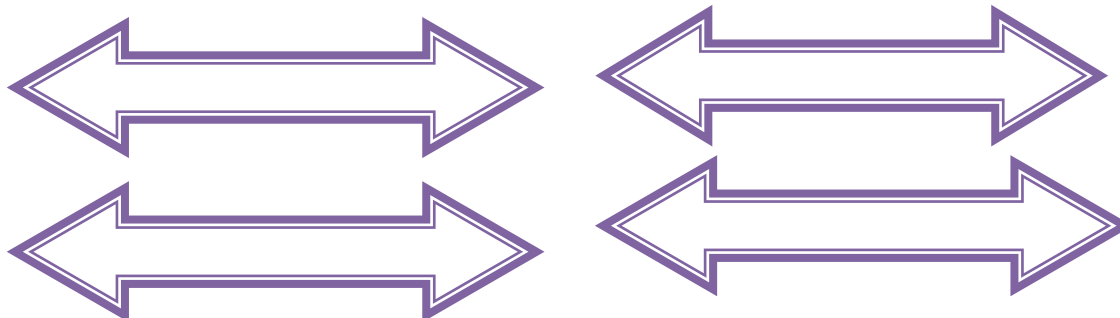
10. Čo pre teba znamená rodina?

11. Do každého lupienku napíš slovo, ktoré vyjadri aká je tvoja mama.

12. Doplň vetu: Moja mama je najlepšia na svete, lebo

13. Pre ktoré ľudské vlastnosti máš svoju mamu najradšej?

14. Ako prejavuješ vďaku mame?

15. Utvor zdrobneniny členov svojej rodiny.

MAMA	
OTEC	
SESTRA	
BRAT	

16. Napíš štyri prídavné mená, ktoré charakterizujú tvojho otca a mamu.

M
M
M
M

P
P
P
P

17. Vylúšti osemsmerovku.

A	M	D	E	D	K	O	S	C
M	A	M	I	Č	K	A	E	R
A	M	K	M	O	J	T	S	O
M	I	U	A	R	O	B	T	D
Á	N	N	O	Ý	T	R	R	I
R	K	V	R	E	E	A	A	Č
A	A	A	T	D	C	Č	N	I
T	T	A	I	N	K	E	Y	A
S	T	R	Ý	K	O	K	S	A

stará mama, starý otec, otecko, mamička, strýko, teta, maminka, sestra, braček, syn, dedko, rodičia, vnuk

18. Doplň, koľko rokov máš ty, tvoj otec, mama, stará mama, starý otec a napíš súčet.

19. V akrostichu doplň v slove mama vlastné podstatné mená ženského rodu a v slove otec všeobecné podstatné mená mužského rodu.

M

A

M

A

O

T

E

C

20. V básni *Mamička moja* vyhl'adaj umelecké prostriedky.

Akéže to oči máš,

mamička moja?

Z nich sa na mňa usmieva

dobrota tvoja.

Keď sa do nich zahľadím,

srdce ma hreje,

tichučko mi šepoce:

„S mamou dobre je!“

Akéže to ruky máš,

mamička moja?

Roboty sa nijakej

nikdy neboja.

Keď ma nimi pohladíš,

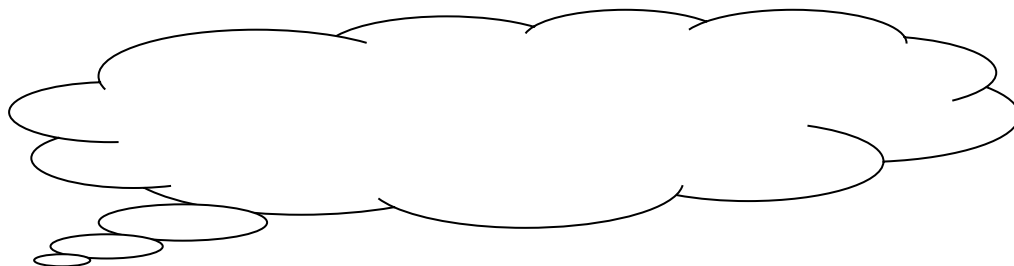
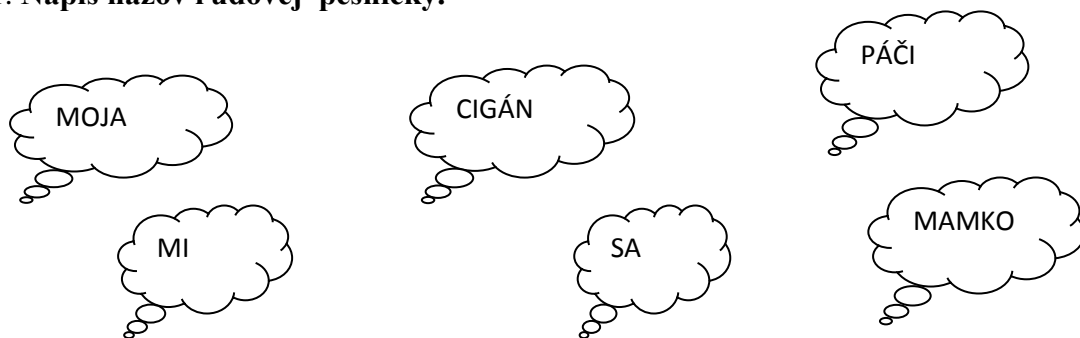
cítim celý deň,

že si moja, a ja zas

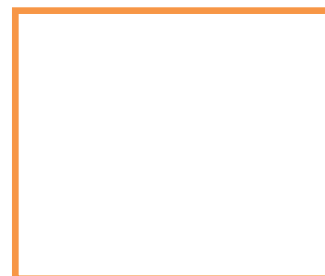
tvoja, tvoja len!

- **Básnická otázka** _____
- **Metafora** _____
- **Zdrobnenina** _____
- **Epiteton** _____

21. Napíš názov ľudovej pesničky.

22. Označ najobľúbenejší kvet tvojej mamy alebo ho dokresli.

23. Pohraj sa s písmenkami a utvor z nich v abecednom poradí členov rodiny.

M A O T E C S R B K D

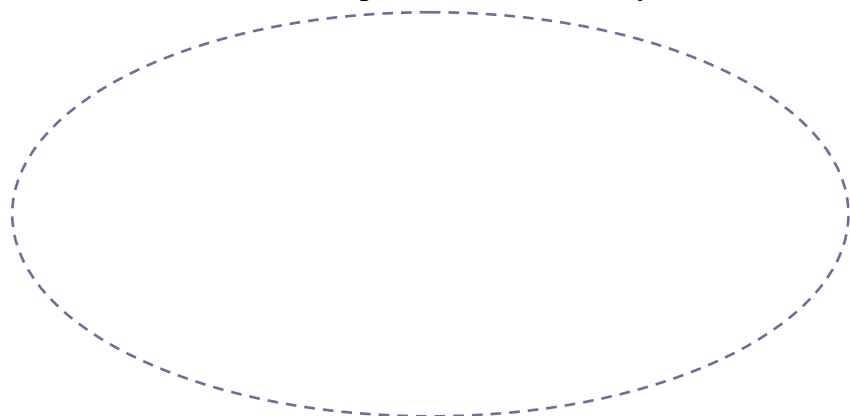
M A O T E S R D

A T E S R

A T

A

A

24. Do rodiny patrí aj:

	T	S	K	R	N	E	O
U	E	T	O	I	E	S	V
J	T	R	S	N	T	Y	E
O	A	Ý	T	Á	E	N	C

25. Doplň a vysvetli.

- Ohýbaj ma mamko, pokiaľ som ja Janko,
-
- Jablko nepadá ďaleko od
-
- Aká matka, taká
-
- Domov je studnica nových
-
- Dobré deti – najväčšia radosť
-
- Do domu, kde láska býva, slniečko sa rado
-
- Čo sa doma navarí, nech sa
-

26. **Napíš, kto tvorí užšiu rodinu.**

ESTARS

AMMA

TRAB

TECO

27. **Uhádni.**

Nie je kuchár, ale pečie, varí,
celý deň tancuje v obláčikoch pary.

Nie je to krajčír, ale vie šiť šaty,
vyperie, vyžehlí, predĺži aj skrátí.

Sto robôt zastane, všetko zvládne sama
moja dobrá

28. **Vyber si z uvedených prísloví to, ktoré sa ti najviac páči a napíš čo vyjadruje.**

- Šťastný človek, ktorý má dobrých príbuzných.
- Čo chceš, aby ľudia robili tebe, nerob ani ty im.
- Ako sa do lesa volá, tak sa z lesa ozýva.
- Nie som bohatý tým, čo som nazhromaždil, ale tým, čo som rozdal.

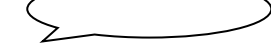

29. Vyfarbi obrázok, ktorý sa zhoduje s povoláním tvojho otca alebo do rámika napíš jeho povolanie.

30. Podčiarkni, čo robí tvoja mama a slovesá zorad' podľa abecedy.

cvičí, varí, tancuje, telefonuje, posilňuje, šije, číta, žehlí, cvičí, učí, líči sa, rozmýšľa, pečie, beháva, nakupuje, vysáva, predáva, lieči, strihá

31. Dopln' vlastnosti, ktoré podľa teba najviac upevňujú rodinné spolužitie.

- Keď členovia rodiny nemyslia iba
- Keď si radi pripravujú malé príjemné
- Keď členovia rodiny spolu v každej situácii.
- Keď si vedia odpustiť.

Navrhni ďalšie dobré vlastnosti.

-
-

32. Dopln' problémy, ktoré podľa teba kazia rodinné spolužitie.

- Nedostatok času
- Strata

- Odcudzenie
- Nedostatočná komunikácia medzi

33. Očísluj číslami od 1 do 5 poradie uvedených významných rodinných hodnôt podľa dôležitosti, ktoré im ty prikladáš.

- Pomáhať rodičom, keď zostarnú.
- Mať rodinu, kde ma moji rodičia majú radi.
- Založiť si vlastnú rodinu.
- Mať viac (koľko) detí.
- Dobre sa starať o výchovu vlastných detí.

34. Dopln' základné funkcie, ktoré plní rodina.

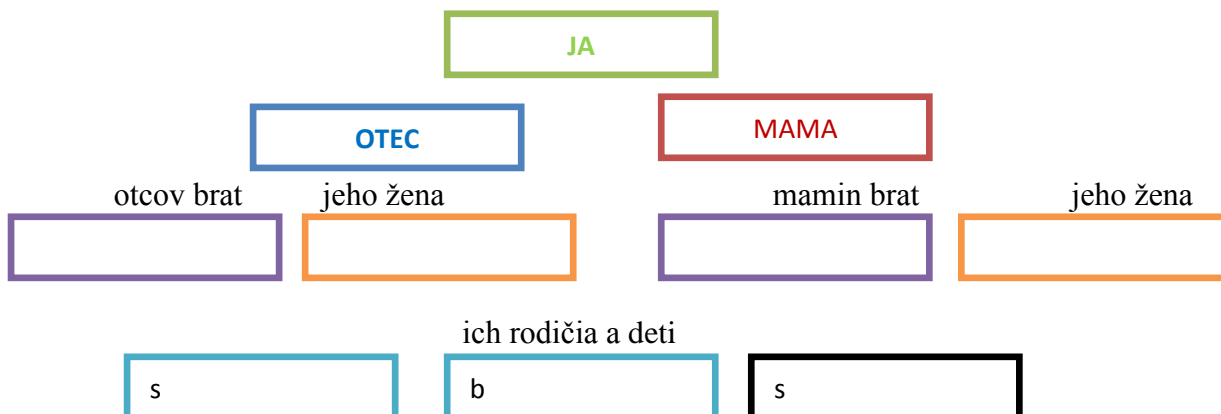
- ❖ **Výchovná** – zabezpečuje zdravý duševný vývin
- ❖ **Citová** – predstavuje pre deti, a
- ❖ **Ekonomická** – zabezpečuje materiálne
- ❖ **Biologická** – zabezpečuje zachovania
- ❖ **Regeneračná** – zabezpečuje starostlivosť a, pocit

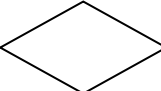
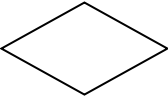
35. Aké záľuby má tvoja rodina?

MAMA			
OTEC			
SÚRODENEK			
STARÁ MAMA			
STARÝ OTEC			

36. Nakresli, čo najčastejšie robíš so svojou rodinou.

37. Dopln' schému príbuzenských vzťahov v širšej rodine.

38. Zisti, v ktorom roku sa narodil starý otec a napíš aké je to storočie.

39. V uvedených prísloviach dopln' chýbajúce slová.

Jedna sa dokáže postarať o desať detí, ale desať detí sa nedokáže postarať o jednu

Pokiaľ si, správaj sa ako chlapec, až budeš, správaj sa ako otec.

40. Vyhľadaj v básni rým a pomenuj ho.

Matička Božia,

Ty deťom dvakrát milá!

Počúvaj čo Ti teraz rozpoviem.

Nechaj nám starkú.

Aby dlho žila.

Starká má pre mňa času, koľko chcem.

Starká je vl'údna.

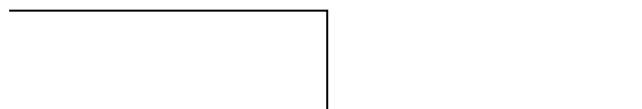
Má boží pokoj v duši.

Starká sa o nás s nikým nedelí.

Má času ľúbiť nás.

A nič ju nevyruší.

Pri nej má týždeň sedem nedelí.

41. Vysvetli význam verša: *Pri nej má týždeň sedem nedelí.*

[Empty dashed box for writing]

42. Ktoré slovesá ťa napadnú, keď počuješ slovo stará mama.

43. Dopln vetu. Ak niekto stratí rodičov, stane sa z neho

44. Pomenuj izbové kvety, kvietky ktoré pestuje tvoja stará mama označ alebo dokresli.

[Empty green box for drawing]

[Empty green box for drawing]

[Empty green box for drawing]

45. Z písmen poskladaj najcennejšie hodnoty rodinného života, do posledného riadku napíš hodnotu, ktorá má najväčšiu cenu pre teba.

HODNOTY – zásady, ktoré ovplyvňujú správanie človeka

ASÁLK	
MOCPO MNÁJOVZÁ	
ATÚC	
CIATORANLE	
TATOIS	
VE DPOZOD NOSŤ	
PALUTRIČNOSŤSPO	
ČIEPEBEZ	

46. Dopíš hodnoty, ktoré sú dôležité v tvojej rodine.

Úcta, byt, láska, plazmový televízor, práca, chata, lyžovačka, zdravie, značkové oblečenie, auto, sloboda, dobré jedlo, vzdelanie.....

veľmi dôležité	dôležité	nedôležité

47. Nezabúdaj!

Dieťa si nevyberá rodinu, v ktorej sa narodí.

Nikoho neodsudzuj za to, v akej rodine žije.

48. Do T-schémy dopíš pravidlá rodiny, ktoré umožňujú spolužitie vo vašej rodine.

VYSLOVENÉ	NEVYSLOVENÉ
-večera je o šiestej	- cudzím nerozprávať o svojej rodine

49. Opíš tromi vetami, ako vyzerá život v rodine, kde nemajú žiadne pravidlá.

- 1.
- 2.
- 3.

50. Napíš.

KLADY TVOJEJ RODINY	ZÁPORY TVOJEJ RODINY

51. Dopln' vetu.

Som šťastný/á, keď.....

Som nešťastný/á, keď

52. K nasledujúcim zvykom a tradíciám prirad' sviatok, ku ktorému sa viažu, do posledného riadku napíš ďalší.

Rozkrajovanie jablka	
Hádzanie kytice	
Pálenie sviečok	
Ozdobovanie stromčeka	
Ozdobovanie rozkvitnutých konárikov	

53. Podčiarkni, čo patrí medzi historické pramene rodiny.

kronika rodiny, vysvedčenie starého otca, fotografie rodiny, list predka z II. svetovej vojny, luster, lístok z autobusu, lístok praparodiča na loď do Ameriky, svadobný prsteň starej mamy

54. Zamysli sa na obsahom nasledujúcich rómskych prísloví. Čo nám chcú povedať?

Zle je tomu, kto je chudobný, ešte horšie tomu, kto je sám.

Povraz nepovolí, ak ho ťaháš sám. Možno povolí, ak ho budeme ťahať viacerí.

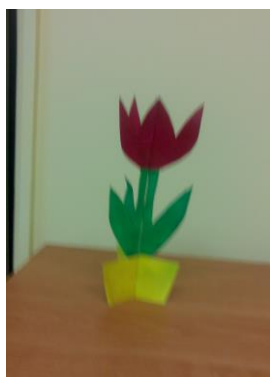
55. Uvedené rómske príslovie sa pokús preložiť do slovenského jazyky.

Nene phral, so bi peskere phrales na zaačhelas.

56. Uvedené príslovie v slovenčine sa pokús preložiť do rómskeho jazyka a do cudzieho jazyka.

Matka nie je tá, čo privedie dieťa na svet, ale tá, čo ho vychová.

57. Zhotov darcen pre svoju mamu či starú mamu.

Potrebuješ: výkres, nožnice, ceruzku, pravítko, temperové farby, štetec, nádobu s vodou, zošívачku.

Pracovný postup:

1. Na výkres alebo kartón nakresli kvietok podľa šablóny, aby si to mal pekné môžeš použiť pravítko. Potrebuješ dve makety (obr. č. 1).
2. Na vyfarbenie kvetu potrebuješ farby: zelenú - na stonku a list, červenú alebo žltú - na kvet a farbu podľa svojho vkusu – na črepník.
3. Ak farby dôkladne vyschnú, môžeš kvietok vystrihnúť.
4. Potom kvietok tak isto vymaľuj z opačnej strany.
5. Po uschnutí farby každý kvet prehni pomocou pravítka na polovicu.
6. Napokon ho zošívачkou na prehnutom mieste spoj na troch miestach, v strede kvetu, stonky a črepníka (obr. č. 2).

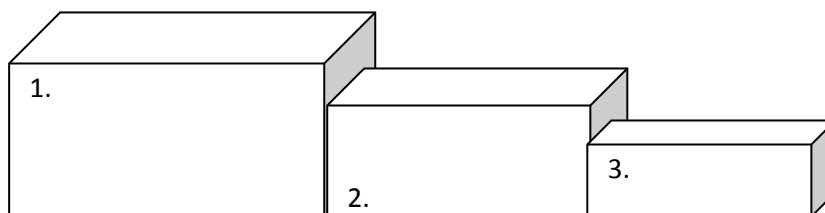
obr. č. 1

obr. č. 2

58. Z uvedených vlastností podčiarknutím vyber tie, ktoré nesmú chýbať tvojmu priateľovi, najdôležitejšie pre teba umiestni na 1., 2., a 3. stupni.

spravodlivý, pravdovravný, pracovitý, bitkár, bohatý, smelý, verný, čestný, veselý, drzý, pekný, chudý, pekne oblečený, mať zmysel pre humor,

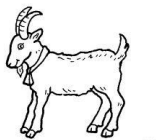
59. Dopíš do stĺpčiekov zvieracie rodiny v jazyku podľa vlajky

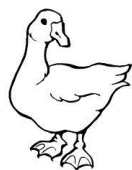

--	--	--

--	--	--

59. Ktoré zviera máš najradšej a prečo?

60. Nakresli, čo tvoji starí rodičia chovajú.